

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily

in the United States.

Issued every day except Sundays and legal Holidays.

75,000 Readers

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 219. — ŠTEV. 219.

NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 17, 1920. — PETEK, 17. SEPTEMBRA, 1920.

VOLUME XXVIII. — LETNIK XXVIII.

STRAŠNA EKSPLOZIJA NA WALL STREETU.

TRIDESET OSEB JE BILO USMRČENIH IN NAD DVEŠTO VEČ ALI MANJ RANJENIH. — KATASTROFA SE JE PRIPETILA RAVNO OPOLDNE. — VZROKI EKSPLOZIJE DOSEDAJ ŠE NISO NATANČNO DOGNANI.

Dosedaj še nepojasnjena eksplozija na Wall in Broad Streetu v New Yorku, ki se je pripetila večeraj opoldne, je zahtevala trideset človeških žrtv. Dvesto oseb je bilo več ali manj ranjenih.

Povzročena škoda na bližnjih poslopih znaša nad milijon dolarjev.

Vzroki eksplozije dosedaj še niso pojasnjeni. Detektiv Morgane firme je zatrjeval, da ima neovrgljive dokaze, da je imel atentator namen usmrtiti Morgana.

Toda ta teorija je bila kmalo ovržena, ker Morgana sploh ni v New Yorku ter bi atentator v takem slučaju položil vedno v njegovo pisarno.

"New York Tribune" naznanja, da je dobila francoska visoka komisija v sredo anonimno pismo, v katerem pravi neznanec, da bo izvršen atentat.

Strokovnjaki justičnega departmanta pravijo, da bi bomba, pa naj bi bila še tako velika, nikdar ne mogla povzročiti take silne eksplozije.

Najbrže je vozil v enem času po Wall Streetu voz z eksplozivnimi snovmi, ki se je slučajno trčil s kakim avtomobilom, nakar je nastala eksplozija. Nič natančnega se pa na more dognati, kajti vsi, ki so bili oni čas v bližini so mrtvi ali pa težko ranjeni v bolnišnicah.

Učinek eksplozije je bil grozen. V zrak je šinil, kakih pet nadstropij visoko plamen. Kosi stekla, zidovja in lesa so pokrili vso okolico. V okolici enega bloka ni bila nobena šipa cela.

Ker se je nabrlo v bližini velikansko število radovednečev, se je morala policija celo uro truditi, da je zablokirala dohode.

Nadil se je grozen pogled. Šestnajst razmesarjenih trupel, večina dekle, je ležala na tlaku. Osem oseb je umrlo par ur kasneje v bolnišnici, šest jih je pa zvečer podleglo poškodbam.

V Morganovi pisarni je bil usmrčen edinoletni klerk Margan Joyce. Ubila ga je šipa, ki je padla iz okna.

Lahko je bil poškodovan tudi Morganov sin Spencer Morgan.

V finančni četrti je povzročila eksplozija silno razburjenje. Borzo so takoj zaprli.

BURŽUAZIJA SE MAJE PRAVI LAŠKI SOCIJALIST

Odlični italijanski socijalist je izjavil, da se stavba buržuazije ma je in da se bo sesula.

Turn, Italija, 16. septembra.

Pri posvetovanjih, ki se vrše tukaj med delodajalci ter delavci v upanju, da bo mogoče priti do dogovora, ki bo zadovoljil obe strani, ki v italijanski metalurški ali kovinarski industriji, je pozval ministrski predsednik Giolitti navzoče, naj bodo spravljivi in zmerni. Del delodajalcev je namignil, da bo mogoče privoliti v umešavanje v vodstvo tvornice in delavci so vprašali nato, če naj to umešavanje vrši vlada v interesu delavcev.

V okraju Biello, ki predstavlja eno najbolj važnih industrijalnih kmetij v Piemontu, so voznice z avtomobili in motorji prepovedane in oblasti izjavljajo, da je postal ta korak potreben za vzdržanje javnega reda.

Socijalist Barberis je obiskal industrijalne naprave mesta ter si ogledal tudi strojne puške, ki se nahajajo v posesti delavcev ter drugo obrambno orožje, katero imajo delavci pripravljeno.

Glasi se, da se je pri tem izrazil, da se je pričelo ekonomsko poslopje buržuazije majati in da se bo v doglednem času popolnoma porušilo. V splošnem prevladuje tukaj mir.

ZBOROVANJE LIGE NARODOV.

Pariz, Francija, 16. septembra. Danes jutraj se je sestel svet Lige narodov v namenu, da reši spor med Švedsko in Finsko glede Ålandskega otočja.

Pri posvetovanju so zastopane Francija, Anglija, Španija, Italija, Belgija, Grška, Brazilija in Japonska.

CUNARD PROGA

PARNIK "PANNONIA"

odpluje dne 30. oktobra.

Cena do Trsta in Du.

brovnika \$125.00

Dr. RENNER ZA VELIKO NEMČIJO.

Dr. Renner je izjavil, da bo zahteval od Lige narodov dovoljenje, da se zvežeta Nemčija in Avstrija.

Dunaj, Avstrija, 16. septembra.

Dr. Karl Renner, avstrijski državni kancelar, je izjavil večeraj v nekem govoru, katerega je imel v Inomestu, da se bo seji sveta Lige narodov v novembru predložil zahtevo, da se razveljavi prepoved spojenja Avstrije z Nemčijo.

Dostavil je naslednje: — Liga narodov pa je pribežališče imperijalistične misli in dokler bo igrala imperijalistična Francija vodilno vlogo v politiki Lige, bomo mogli le malo opraviti. S silo tudi ne moremo ničesar doseči in vsled tega moramo potrpeti. Priklonjenost k Nemčiji mora priti ter bo tudi prišlo, kajti cel proletarijat zahteva to združenje ter je pripravljen boriti se zanj.

DENARNE POŠILJATVE V ISTRO, NA GORIŠKO IN NOTRANJSKO.

Izvršujemo denarna izplačila popolnoma zanesljivo in sedanjim razmeram primerno tudi hitro po celji Istri, na Goriškem in tudi na Notranjskem, po ozemlju, ki je zasedeno po italijanski armadi.

Včeraj smo računali za pošiljanje italijanskih lir po sledečih cenah:

50 lir	\$ 2.80
100 lir	\$ 5.20
300 lir	\$15.00
500 lir	\$25.00
1000 lir	\$48.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej.

Mi računamo po ceni istega dne ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Postal Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Slika nam kaže Mrs. Frederick Emmet, njenega moža in sina. Ko se je mudila pred kratkim v Indiji, so ji tamonjski divjaki ukradli sina. Ona je dohitela zločinca, se borila z njimi ter rešila svojega otroka. — V priznanje njene hrabrosti ji je podelila angleška vlada Albertovo medaljo.

NOVOSTI IZ POLITIČNIH TABOROV.

Denar sem ali pa bo vse fuč. — Holcomb noče podpisati. — Harding in ženske volilke.

Washington, D. C., 16. septembra. — Edmund H. Moore, eden med voditeljev kampanje za gubernerja Coxa, je dospel semkaj, da pojasni administracijskim voditeljem, da je poraz gubernerja Coxa zapечат, če se ne bo takoj spravilo skupaj denarja za demokratično predsedniško kampanjo. Mr. Moore se je skoro celi dan posvetoval z generalnim pravdnikom Palmerjem. Poraz demokratične stranke v Maine tiči vsem tukajšnjim odličnim demokratom v kosteh.

Hartford, Conn., 16. septembra. Državna zakonodaja v Connecticutu bi morala naslednji terek še enkrat sklepati o amendmentu, ki se tiče ženske volilne pravice, čeprav izjavljajo tukajšnji uradniki, da je bila državna ratifikacija amendmenta že deponirana pri Washingtonu.

Zakonodaja je imenovani dostavek k ustavi že predčerašnjem sprejela, a governor Holcomb ni hotel staviti pod dokument svojega podpisa, kajti izjavil je, da se je glasovanje glede ratifikacije vršilo na nepostaven način, vsled česar bo treba glasovanje ponoviti na posebni seji zakonodaje, ki se bo vršila v terek.

Marion, Ohio, 16. septembra. — Senator Harding, republikanski predsedniški kandidat, se je večeraj zavzel za vstop žensk v eno izmed obeh velikih strank v nagovoru, katerega je imel na delegacijo neke republikanske ženske lige. Senator je izjavil, da je sistem dveh strank prinesel Združenim državam napredek in blagostanje.

SIN LEVA TOLSTOJA SE JE ZOPET POROČIL.

Grof Ilija Tolstoj, sin slavnega ruskega pisatelja, ki živi v Brewster, v gorenjem delu države New York, se je že drugič poročil in sicer v sedanjem slučaju s 37-letno gospo Madina Persina. Oba prizadeta sta se pred kratkim ločila.

Poroko je izvršil župan in prič sta bili neki policijski poročnik ter neki prijatelj Tolstoj, Gustav Sirković, nekdanji carsko-ruski podkopzul v Združenih državah.

JAPONSKA VLADA IN ZDRUŽENE DRŽAVE.

Obsirne neformalne razprave so završene in pričelo se je sedaj s formalnimi. — Potek pogajanja.

Washington, D. C., 16. sept. — Pogajanja med državnim departmantom ter japonskim poslanstvom se bodo vršila brez ozira na kričanje politikov ali na agitacijo jingotov v Združenih državah in na Japonskem. Tako je bilo pojasnjeno danes z ozirom na govor katerega je imel pred kratkim pred republikanci v Californiji senator Harding, da je napravil utis da misli, da je japonsko vprašanje kaj enostavno.

Pogajanja med državnim tajnikom Colbyjem ter japonskim poslanikom Sidelhara so dosegla sedaj formalni štadij. Dosedaj so bila razpravljanja le neformalna. Roland S. Morris, ameriški poslanik na Japonskem, ki se mudi tukaj na dopustu, pomaga pri tem delu uradnikom državnega departmanta. Glasi se, da se je celo zaželo natančno premostrilo tekem neformalnih pogajanj in izdalo se je ugotovilo, čeprav ne oficijelno potrjeno, da se je doseglo sporazum v principu.

Razprave bodo najbrž zahtevale precej časa. Ker bo narod Californije pri novembarskih volitvah slepal glede zakonodaje, ki bo prepovedovala Japonecem lastovanje zemlje ter jemanje slednje v najem, ne obstaja nobena vrjetnost končne akcije do časa po volitvah. Prav nič presenečenja bi ne vzbudilo, če bi se pogajanja zavlekla do konca sedanjega administracije, čeprav je na obeh straneh opaziti razpoloženje, da se pride do konečnega dogovora v najkrajšem mogočem času.

Dejstvo, da niso Združene države poslate nikakega nadaljnega sporočila v Tokio po sprejemu japonskega odgovora na ameriški protest, tikajoč se sedanjega sevnega dela otoka Sokolina, ne pomenja še, da je sibirsko vprašanje zaključeno. Domneva se, da žele Združene države nadaljne informacije glede načrtov Japonske. Ta in druga vprašanja so predstavljala del razprav, ki so se vršile med državnim tajnikom ter japonskim poslanstvom.

Sibirsko vprašanje je tesno spojeno s splošno rusko politiko vlad Združenih držav. Ta politika nasprotuje razkosanju Rusije od

IZGON KAJZERCEV IZ NEMŠKEGA OZEMLJA.

Socijalisti hočejo, da ne sme noben Hohenzollernec v Nemčijo. — Nastop Poljakov v Francozov.

Berlin, Nemčija, 16. septembra. Z ozirom na poročilo iz angleških virov, da je prejšnji nemški kronprinč naprosil holandsko vlado naj mu nakaže kak drugi holandski kraj za stalno-bivanje ali pa mu dovoli povratek v Nemčijo, je izjavil danes Bevald, tajnik za notranje zadeve, da ni nemška vlada obveščena o nikakem sličnem koraku. Lewald pa je pojasnil, da ne obstaja dosedaj noben a nemška postava, ki bi prepovedovala prejšnjemu kronprinču vrniti se v Nemčijo ter živeti tam kot navaden državjan. Drugo vprašanje pa je če bo holandska vlada, ki je dobila nalog stražiti oba Hohenzollernca, dovodila prejšnjemu kronprinču povratek.

Poročevalce je izvedel pozneje, da so socijalisti in demokratje radi možnosti povratka prejšnjega kronprinca zelo razburjeni in socijalisti bodo svoj povratek v vlado napravili odvisnim od tega, da sprejme državni zbor takoj postavbo, s katero se bo za vedno prepovedalo povratek nezadržljivih članov prejšnjih vladajočih hiš.

Pariz, Francija 16. septembra. Angleški člani zavezniške misije v Gornji Slezijski so odstopili v protest proti postopanju Poljakov na pram nemškemu prebivalstvu. Angliji so obdolžili Francoze, da ščuvajo Poljake in da jih ščitijo v njih nasilnih odredbah, kojih namen je uplivati na ljudsko glasovanje, potom katerega se bo Slezijska odločila ali za Nemčijo ali za Poljsko.

Berlin, Nemčija, 16. septembra. Neodvisni socijalisti na Saškem, najbolj ekstremni radikali v Nemčiji, so se setali večeraj v Lipskem, da se dogovore o stališču, katero naj zavzame stranka proti tretji internacionali Lenina. Vrhili so se razburljivi govori, tekem katerih se je ostro kritiziralo moskovske boljševe, ker skušajo kontrolirati socijalistično gibanje v demokratičnih zapadnih deželah.

Leonard Helfferding eden izmed nemških radikaleev, je izjavil, da bo v slučaju, da bi nemški neodvisni socijalisti sprejeli določbe, ki so predpisane za sprejem v tretjo internacionalo, zamorenje vse prosto duševno življenje in da bo moral časopisje molčati Diktatura moskovskega delavstva nad nemškim delavstvom bi bila ustanovljena in prevladovalo bi tiranstvo, kot si ga ni mogoče hujšega misliti pod kapitalizmom.

Rekel je da je cilj ruskih in nemških komunistov anpovedati Franciji vojno. To smatra on za zločinsko politiko, ki bi dovedla le do zasedanja Ruhr okraja ter odepjenja Bavarske od Nemčije.

Številni delegati so z odobravanjem sprejeli ta govor.

ANGLEŠKI MAJNERJI NE BODO ZAŠTRAJKALI.

London, Anglija, 16. septembra. Po dolgotrajnem prizadevanju vladnih zastopnikov je bila nevarnost stavke angleških premogarjev odstranjena. V slučaju, da bi majnerji zastavkali, bi jim sledili tudi železničarji in vsi ostali transportni delavci.

strani Japonske ali kateregakoli drugega naroda.

Pogajanja zlede californijskega vprašanja bodo seveda involvirala celo prisejensko vprašanje. Vsak nov dogovor bo vseboval za gotovilo, da se japonskim delavcem ne sme dovoliti priseljevanja v Združene države ter bo v istem času sestavljen tako, da ne bo ustanavljal ali priznaval principija plemenskega razlikovanja proti Japoncem.

VMEŠAVANJE ITALIJANSKIH KLERIKALCEV.

ITALJANSKI KLERIKALCI, TAKOZVANI "POPULARI" SKUŠAJO DOBITI ODOBRENJE PARLAMENTA ZA KONTROLIRANJE INDUSTRIJ OD STRANI DELAVCEV. — DELO PREISKOVNE KOMISIJE BO POVSPEŠENO.

Poroča B. Baskerville.

Milan, Italija, 16. septembra. — V zadnjih urah je bilo opaziti tukaj zelo važen razvoj in sicer raditega, ker je dejanski posegla v industrijalni boj tudi takozvana katoliška ali klerikalna stranka v Italiji, imenovana: "Populari". Kot anarhisti tako so tudi italijanski klerikaleci zelo ljubosumni na upliv socijalistov in hočejo, da bi slednjim pripadla vsa slava v sedanjem industrijalnem boju. Tudi klerikaleci izjavljajo sedaj, da jim je bil vedno pri sren blagobit delavcev in da so za to, da prevzamejo delavci kontrolo nad napravami. Mislijo pa, da je treba držati se discipline pri vseh teh razpravah glede tako važnega vprašanja in v nekem oficijelnem ugotovilu so izjavili, da mora tako kontrolo odobriti parlament. Vlada naj bi gals izraza svojemu mnenju ter formulirala svoje lastne predloge glede kontroliranja tvornice.

Nadalje zahtevajo klerikaleci ne le strankarsko, temveč narodno preiskavo glede razmer v kovinarskih in sličnih industrijah v Italiji. To pomenja dosti inicijative od strani socijalistov, kajti voditelj klerikaleev, Don Sturzo, energičen duhovnik, je že sestavil komitej, ki bo pričel s tozadejno preiskavo.

Don Sturzo trdi, da bo odobrenje vlade pospešilo delo preiskovalne komisije ter predlaga v istem času, naj bi ministrski predsednik Giolitti sestavil zvezo iz zastopnikov industrijalcev, inženirjev ter vseh delavskih unij in sindkatov, ki so zastopani v teh industrijah. Cilj preiskovalne komisije naj bi bil, da se pripravi novo predlogo, katero naj bi se predložilo parlamentu in dokler ne bo ta predloga sestavljena, ne bodo klerikaleci privolili v zopetno otvorenje parlamenta.

Brez podpore klerikaleev ne morejo socijalisti upati, da bi bil parlament odprt pred dnevom, določenim za naslednje zasedanje. Vsled tega pa se je tudi celo vprašanje kontroliranja tvornice razširilo daleč preko izključnega upliva socijalistov, vsled česar je tudi mogoče, da bo parlament sam oddal konečno odločbo. Italija bo na izpremembo v odnosih med delavci in kapitalcem po klasični poti ta način mogoče prva dežela izven Rusije, ki bo uvedla korenito parlamentarne debate.

Če bo načrt Don Sturza uspešen in malo dvoma je o tem, ker imajo klerikaleci med kmeti dosti pristašev, bo to še enkrat pokazalo, kako globoko je ukoreninjen upliv cerkve v Italiji in to kljub nametom rdečkarjev. Čeprav je še prezgodaj navažati mnenje papeža, je vendar iz pripomb v njegovem oficijelnem organu razvidno, da ima papež bolj moderne ideje glede kapitala in dela in da čuti potrebo boja proti boljšeizmu, katerega sovraži in se ga boji, s pomočjo korenitih delavskih reform.

Čeprav pozivljajo delavski voditelji industrijalce, naj ne izgubljajo nobenega časa z odgovorom na njih zahteve glede kontrole tvornice, si jemljejo industrijalci dosti časa, da korenito preresetajo položaj.

Senator Pirelli, eden največjih izdelovalcev predmetov iz gumija na svetu, noče biti pesimistien ter je rekel:

— Jaz sem pripravljen na pet let delavskih nemirov v tej dežli, tekem katerih bomo imeli stavke in krizo. Tekom te dobe pa se bodo stvari počasi uravnale ter postale zopet normalne.

Neki drugi industrijalce, manj upalno, je izjavil:

— Dogovor z delom v sedanjem času bi trajal le par mesecev, nakar bi morali vse iznova pričeti. Boljše je izvajevati boj sedaj, tu di če bi prišlo do katastrofe. To bo odprlo oči delavcev in potem, če bodo uničili vse, da se nauče svoj nauk, bomo pričeli iznova graditi na zdravjši podlagi.

Poročila iz Turina izjavljajo, da dobivajo tvornice manj surovin in manj premoga iz železniških skladišč, deloma radi korakov železniške uprave, deloma pa raditega, ker niso delodajalci izgubili nobenega časa ter kancelirali vsa nadaljna naročila.

DESANEL JE RESIGNIRAL.

Rambouillet, Francija, 16. sept. Predsednik francoske republike, Paul Desanel, je danes resigniral. Ministrski predsednik Millerand bo prečital resignacijsko listino v terek v senatu in poslanski zbornici.

Narodna skupščina se bo sestala dne 25. septembra ter mu izbrala naslednika.

WSS WSS WSS WSS

Premislite dobro, komu boste vročili denar za poslati v stari kraj ali pa za vožnje listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in slorabe, vsak akusa postati nitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakonai bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v denarnem prometu nepričakovane spreke starim izkušenim in premožnim trdkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljate se sadnji čas po novi svezni in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujejo.

Včeraj smo računali za pošiljanje jugoslovanških kron po sledečih cenah:

300 kron	\$3.25	1,000 kron	\$ 10.40
400 kron	\$4.35	5,000 kron	\$ 51.50
500 kron	\$5.40	10,000 kron	\$102.00

Vrednost denarju sedaj ni stalna, menja se večkrat nepričakovano; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vna prej. Mi računamo po ceni istega dne, ko nam poslani denar dosepe v roke.

Denar nam je poslati najbolj po Domestic Money Order, ali po New York Bank Draft.

Tvrdba Frank Sakser,

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

"GLAS NARODA"
SLOVENIAN DAILY
Owned and Published by
SLOVENIAN PUBLISHING COMPANY
FRANK BAKER, President LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"Glas Naroda" izhaja vsak dan izvenredno in praznikov.

En celo leto v celoti	En celo leto v celoti	En celo leto v celoti
En celo leto v celoti	En celo leto v celoti	En celo leto v celoti
En celo leto v celoti	En celo leto v celoti	En celo leto v celoti

GLAS NARODA
(Voice of the People)
Issued every day except Sundays and Holidays
Subscription yearly \$5.00

Advertisements on agreement

Single copy 10 cents. In case of non-payment, the paper will be sent to the subscriber's address.

GLAS NARODA
62 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

Nevtralnost v Italiji.

Italijanski listi, ki podpirajo Giolitti-ja, slavijo "nevtralnost" njegove vlade v industrijski revoluciji in sicer na temelju, "da sta njegova prednost in nepristranska taktika preprečili revolucionarne izbruhe."

To se je tudi zgodilo, — za enkrat. Lastninska pravica v industriji je bila uničena brez umešavanja od strani vlade. Do takega obsega se je vlada odpovedala svoji polnomoči, kot trdijo njeni nasprotniki. Nekaj pa se je vendar rešilo vsled te odpovedi. Dosedaj ni prišlo do dejanskega uničenja. Zadržanje gibanja te vrste, če bi bilo kaj takega sploh mogoče, bi najbrž pomenilo na tisoče mrtvih in ranjenih ter delno uničenje velikih industrijskih mest. To bi bila resna izguba in še bolj bi bilo strastno razredno sovraštvo, ki bi preživelo veliki boj.

Ali pa so bili revolucionarni izbruhi preprečeni ali le preloženi na poznejši čas? Avtokracija in razredni privilegiji so bili odpravljani v Franciji z zelo majhnim prelivanjem krvi, a dosti njeni steklo, predno je bilo revolucije konec. Niti strmoglavljenje carja, niti ono Kerenskija ni stalo dosti krvi, a cele reke krvi so stekle v Rusiji iz onega časa. Naši radikalni prijatelji bodo mogoče rekli, da je se to krivda buržoazije, ki neče sprejeti revolucije. Sila, so glasno to teorijo, je dovoljena le eni strani. Hvalevredno je, če silo uporabljajo revolucionarji, a kriminalno, če je uporabljajo buržoazija. Ista človeška narava pa živi v obeh ter sili obe strani, da se borita za to, kar smatra za svojo pravico.

Italijanska industrijska revolucija je bila dosedaj uspešna raditiga, ker je prešla s silo in ker se ni njej nasproti postavilo nikake sile. Tako vsled zmernosti delavskih voditeljev kot "nevtralnosti" vlade ni bilo dosedaj še nobenega izbruha, v katerem bi se v teku par tednov uničilo to, česar bi ni bilo mogoče nanovo zgraditi v letih in ki bi obrnil sosedo proti sosedu po celi deželi. Očitno bo sedaj Italija poskusila zadružni socializem ali demokratizirano industrijo in oni, ki verujejo, v ta nauk, obljubljajo povečano produkcijo in večjo prosperiteto in sicer vsespod. Reformatorji to vedno obljubljajo ter tudi pošteno pričakujejo.

Nepristranskemu opazovalcu po se bo zdelo, da je treba večino ekonomskih zadreg Italije pripisovati zunanjim razmeram, ki bodo obstajale še naprej, brez ozira na to, kakšna bo notranja ekonomska organizacija Italije. Ekonomsko življenje Italije je bilo grdo omajano vsled vojne. Premog, železo in druge surovine, katere potrebujejo tvornice, so sedaj zelo redke in drage. Ali jih bo mogla nova organizacija dobiti hitreje ter v večjem obsegu kot po stara? Ali bodo upravitelji in tehnični izvedenci delali s tako unemo za dobiček drugih kot so delali za svoj lastni dobiček? Ali bodo trgovci jemali tisto riziko za one, ki so jim vzeli lastnino prav tako radi kot za same sebe? Predvsem pa, ali bo nova organizacija v stanu dobiti denar, brez katerega ni mogoče voditi velikih industrij?

Velike industrije v Italiji dobivajo le malo denarja od italijanskih bank, kajti večina slednjih obstaja iz zadružnih bank, ki so prijazne novim idejam. Ali pa bodo mogle industrije dobiti kredit v inozemstvu? Ali bodo inozemci pripravljeni nuditi kredit ljudem, ki so pričeli z zaplenjenjem lastnine ali če se ne bodo bali, da bodo italijanski sindikati, potem ko bodo pričakovani dobički izostali, sklenili ekspropriirati izposojeni denar ter se branili plačati za blago, prodano na kredo?

Poročevalci govore o "blokadah kapitala". Blokada kapitala kot zadeva političnega principa bi bila bedasta. Prišlo pa bo do blokad povsem druge vrste. Kapital se uporablja v upanju na dobiček. Ne bo dosti kapitalistov, ki bodo smatrali italijanske industrije, zvevlonirane na tak način, za dobro investiranje. Utaknili bodo svoj denar v kako drugo stvar, o kateri bodo domnevali, da je varnejša. Malo je vzroka za pričakovanje, da bo novi sistem v italijanskih industrijah deloval tako dobro kot je stari, a če hoče ngoditi pričakovanjem delavcev, bo moral poslovati dosti boljše.

Če se to ne bo zgodilo, bo opaziti vsespodno razočaranje in trpkost. Takrat pa se bodo pojavili zopet boljševidni ter navahlili vse krivdo na kapitalistično sabotažno revolucijo. Zato je še malo pre zgodaj priti, da se je v Italiji preprečilo revolucionarne izbuhe.

Samostojna reška država.

D'Annunzio si je izmislil nov načrt za rešitev reškega vprašanja in listi objavljajo sedaj ta načrt. Reka naj bi bila samostojna, neodvisna država, in sicer republika. Imela bi predsednika in odgovorno vlado, ki bi jo volila zbornica predstavnikov in gospodarski svet. Zbornica predstavnikov bi imela političen značaj, gospodarski svet pa bi bil tehniški organ. Prva bi se volila na podlagi splošne, proporcionalne in obvezne volilne pravice. Volilno pravico bi imeli vsi moški in vse ženske po dovršenem 20. letu starosti. Gospodarski svet bi po proporcionalnem načinu volil posamezne kategorije meščanstva: delavstvo, industrijski, obrtniki itd. Vsi meščani bi morali biti uvrščeni v eno teh kategorij in vsakdo bi moral izvrševati kak poklic. Ministre za listnecami politične narave bi volila zbornica predstavnikov, ministre za tehniške posle pa gospodarski svet. Proračun in zakonodaja bi bila naloga obeh zbornic v skupnih sejah. Stalne vojske bi ne bilo, toda vse meščanstvo, možno in žensko, v starosti od 18. do 50. leta, bi bilo podvrženo dolžnosti vojaške izvežbe. V potrebi more parlament vso oblast poveriti vojaškemu diktatorju. Ker nihče nima pravice razpuščati zbornice, imate zbornice vedno pravico, da prekliče poverjenje, kadar preneha potreba. D'Annunzio je izjavil Narodnemu svetu, da neče nariniti mestu nikakršne vladne oblike brez pritrditve Narodnega sveta in prebivalstva. Kako daleč naj bi segale meje te "države" tudi ne se dolo-

čil. Govorilo se je o priključitvi vzhodne istrske obali, otokov, ki niso obsežni v londonskem dogovoru, zlasti Krka in Raba, in pa o zemlje vzhodno od Reke, vse preko Bakra. Proglasitev svobodne države bi bil samo notranji način, kakor ga določa ustava, ki bi pa nikakor ne izpreminjal položaja, ki ga "de jure" zavzema mesto nampram inozemstvu. Bistvenega in mednarodnega pomena bi bila ta proglasitev le tedaj, če bi jo službeno priznala kakav velevalst. V Rim odide posebna komisija reškega laškega Narodnega sveta, ki menda ne zaupa prav tej novi dannunzijadi, da se tako odpravi zadnji pomislek, češ, da bi se s to proglasitvijo hotelo nasprotovati laškemu interesu. Pripominja se k tem načrtom, da z ozirom na sedanji mednarodni položaj ni izključeno, da se prepreči Italiji priznanje nove države, toda izključeno tudi ni, da jo vendar prizna in da se potem pod gotovimi pogoji, podvzame s priznanjem tudi Franco-ska in Angleška.

Dopisi

New York, N. Y.

Po koncertu Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev smo se podale v Cleveland, kjer smo obiskale svoje sorodnike in prijatelje ter prijateljice. Že dolgo časa gojile željo, da bi posetile Cleveland, in letos smo imele ob priliki koncerta najlepšo priliko za to. Malo tesno nam je bilo sicer prišli celó 50 do 60 milj daleč in posetili koncert. To dokazuje, da ni se vtilnila slovenska pesem. Čast vsem pevcem in pevovodjem!

Nekaj moram pa tudi omeniti. Čudno, da Hrvatje ne poznajo svoje pesni. V dvorani je bilo tri srecu, ko smo se bližale Clevelandu, kajti imele nismo nobenega naslova. Tembolj pa smo se začudile, ko smo korakale po St. Clair Ave., pa smo slišale samo slovensko govornico in zdelo se nam je, da smo prišle v Ljubljano. Čutilo smo se takoj bolj domače. Nismo pa šle dolgo, ko nas je srečal prvi znanec, za njim drugi in zatem še tretji. Bila nas je že cela družba, dasi smo bile v mestu komaj dobe pol ure. Vedeli so za naslove vseh, katere smo hotele obiskati, in tako smo se sešle z vsemi, katere smo želele videti. Takoj prvi večer smo imeli lepo zabavo pri rodbini Lisjak, kjer so nas zabavali z godbo in petjem. Posebno nas pa je očaral naš mladi napredni ameriški Slovenec John Kočevar s svojim umetnim igranjem na glasovir.

Naslednji dan nas pa je popeljal Mr. Frank Voglar s svojim avtomobilom na Kastelevo farmo, kjer smo imeli zopet lepo zabavo. Bil je to najlepši dan našega izleta.

Zelo lepa je bila tudi vožnja po velikem parku ob jezeru. Skoro nismo se videle tako lepega parka.

Na tem mestu se tedaj najiskreneje zahvaljujemo za vso nam izkazano prijaznost in gostinstvo vsem, posebno pa gg. Voglar, Kniffe, Lisjak, Šabec itd. Ohranile vas bomo vse v prijaznem spominu. Še danes nas navdaja želja, da vas zopet obiščemo, kadarkoli nam bo čas pripušal. Pozdravljeni!

Rojakinje iz Nel Yorka.

Richwood, W. Va.

Ni moja navada se zatikati v osebnosti, ali žal primoran sem, da odgovorim dopisniku iz Adolpha, W. Va., ki se izreža, da nisem jaz govoril resnice v mojem dopisu v Glasu Naroda št. 182. Pravi, da sem jaz pisal, da se baha s tamošnjo delavsko plačo, toda tistega jaz nisem nikdar izjavil. Pisal pa sem čisto resnico, ki mi je znana morebiti bolje nego omenjenemu rojaku. Omenil sem samo par resničnih besed. Dopisnik je pisal v svojem dopisu, da jih družba hrani brezplačno. Žal, da so se taki brezmiselnosti ljudje med nami. Družba jim plača od \$3 do \$4 za 10urno delo in prosta hrana, dokim drugod zasluži delavci pri enakem delu od \$6 do \$8 brez hrane. Sedaj naj pa dopisnik pretehta, koliko plača dnevno za hrano in se bo prepričal, če jih družba hrani brezplačno ali ne ali za neskrbni profit. Po mojem mnenju vzame družba od vsake osebe \$3 dnevno za hrano in mesečno \$90 do \$93, dočim se dobí hrana in stanovanje v boardinghouse za \$40. Sedaj lahko premisli dopisnik, ali sem pisal resnico ali laž. Piše tudi, da se mu čudno vidi, ker tukaj ne svotijo delodajalci pozno v noč z žarometom. Tudi to bi ne bilo napčno za one, ki nameravajo iti v domovino, da bi se v kratki dobi več prihranili. Ta družba plača od ure, ne pa dnevno, kakor družba v Adolphi, W. Va. Tukaj ni nobene organizacije za uniško delo, zato sploh na osemurno delo še misliti ni.

Tony P. Miller.

Girard, Ohio.

Na koncertu Zveze Jugoslovanskih Pevskih Društev smo se prav dobro počutili v nedeljo 5. sept. v Youngstownu, Ohio. Presene-

čen sem bil, ko sem videl rojake iz vseh bližnjih mest. Nekateri so prišli celo 50 do 60 milj daleč in posetili koncert. To dokazuje, da ni se vtilnila slovenska pesem. Čast vsem pevcem in pevovodjem!

Nekaj moram pa tudi omeniti. Čudno, da Hrvatje ne poznajo svoje pesni. V dvorani je bilo tri srecu, ko smo se bližale Clevelandu, kajti imele nismo nobenega naslova. Tembolj pa smo se začudile, ko smo korakale po St. Clair Ave., pa smo slišale samo slovensko govornico in zdelo se nam je, da smo prišle v Ljubljano. Čutilo smo se takoj bolj domače. Nismo pa šle dolgo, ko nas je srečal prvi znanec, za njim drugi in zatem še tretji. Bila nas je že cela družba, dasi smo bile v mestu komaj dobe pol ure. Vedeli so za naslove vseh, katere smo hotele obiskati, in tako smo se sešle z vsemi, katere smo želele videti. Takoj prvi večer smo imeli lepo zabavo pri rodbini Lisjak, kjer so nas zabavali z godbo in petjem. Posebno nas pa je očaral naš mladi napredni ameriški Slovenec John Kočevar s svojim umetnim igranjem na glasovir.

Naslednji dan nas pa je popeljal Mr. Frank Voglar s svojim avtomobilom na Kastelevo farmo, kjer smo imeli zopet lepo zabavo. Bil je to najlepši dan našega izleta.

Zelo lepa je bila tudi vožnja po velikem parku ob jezeru. Skoro nismo se videle tako lepega parka.

Na tem mestu se tedaj najiskreneje zahvaljujemo za vso nam izkazano prijaznost in gostinstvo vsem, posebno pa gg. Voglar, Kniffe, Lisjak, Šabec itd. Ohranile vas bomo vse v prijaznem spominu. Še danes nas navdaja želja, da vas zopet obiščemo, kadarkoli nam bo čas pripušal. Pozdravljeni!

Rojakinje iz Nel Yorka.

Frank Kramer.

1022 State St.

Milwaukee, Wis.

Ravno sem prišel v Milwaukee iz Minneapolisa, Minn., kjer je bila slučajno velika poljedelska razstava (State Fair), ki je trajala 10 dni in je končala 11. sept. V paviljonu za čebele, ki je bil pod vodstvom prof. Jagerja, so bile razstavljene menda prvič v Ameriki tudi kranjske čebele (Carniolian Bees). Jager je po pošti naročil 14 kraljice iz Kranjske, vsaka v posebnem omotu 4 pisnik pretehta, koliko plača dnevno za hrano in se bo prepričal, če jih družba hrani brezplačno ali ne ali za neskrbni profit. Po mojem mnenju vzame družba od vsake osebe \$3 dnevno za hrano in mesečno \$90 do \$93, dočim se dobí hrana in stanovanje v boardinghouse za \$40. Sedaj lahko premisli dopisnik, ali sem pisal resnico ali laž. Piše tudi, da se mu čudno vidi, ker tukaj ne svotijo delodajalci pozno v noč z žarometom. Tudi to bi ne bilo napčno za one, ki nameravajo iti v domovino, da bi se v kratki dobi več prihranili. Ta družba plača od ure, ne pa dnevno, kakor družba v Adolphi, W. Va. Tukaj ni nobene organizacije za uniško delo, zato sploh na osemurno delo še misliti ni.

Hlača.

Zagonetop slučaj.

V ljubljanski bolnišnici je umrla neka D. M., pri kateri so našli v njenem stanovanju v zaboji mrtve plav. V to zadevo sta zapleteni ter se nahajata v preiskavi še dve osebi.

Peter Zgaga

Leta 1898 se je vršila špansko-ameriška vojna.

Španci so hoteli še naprej tlačiti otok Kubo, toda Amerikanci so rekli:

— Nak, Kuba mora imeti prostost.

In niso dali prej miru, dokler niso izvojevali Kubi popolne prostosti.

Kuba jo ima.

Kaj pa Amerikanci? Ali imajo prostost? Ne, še čaše piva ne smejo izpiti.

Če se hočejo Amerikanci veselijo prostosti, morajo iti na Kubo.

Zemlja laška, zemlja laška! Narod laški in bahaški!

Bog je zemljo to pretresel, Lahe bo pa narod kraški, če Bog da, v morje znesel.

V Ljubljani je baje višji srbski častnik, ki se niti podpisati ne zna. Kar prst pomoči v tinto in ga pritisne na dokument.

Najbrže je imel v prejšnjih letih večkrat priliko delati fingerprint, da se mu je to delo tako priljubilo.

Današnja ženska in moda.

Zgoraj nič in spodaj nič, spredaj nič in zadaj nič.

Kar je v sredi neposredno niti ni imena vredno.

Hrvatska Zastava v Čikagi je objavila na prvi strani štatištične podatke o Jugoslaviji.

Navaja koliko ima Jugoslavija kvadratnih kilometrov in koliko prebivalcev.

Prebivalstvo je spravila v dve malhi: v srbsko in hrvaško. O Slovincih nobene besede.

Zakaj nas ne vpoštevajo?

Slovenec je bojažljive. Če bi bila avstrijska vlada objavila tako statistiko, ki jih izvedela na polna ušesa.

Toda statistiko so objavili Hrvatji.

Slovenec je preveč fin in kavališki, da bi se z bratom prepiral.

Izdelovalci čevljev zaslužijo milijone.

Tudi jaz bi bil rad v njihovih škornjih.

Pribito je in se ne da ovreči.

Ko bodo dospele cene do svojega viška, se jih mora lotiti omotica.

Kave v Jugoslaviji je baje tako slaba, da začne koček sladkorja, če ga vržete v njo; takoj klicati na pomoč.

Iz nekega starokrškega pisma:

— Naš župan je klerikalec ter nam liberalcem zelo nasprotuje. Umevno je, da je ustrelil veliktga kozla, ker je prodal občinskega bika, kateri nam je bil vsem pri sreju.

Ko je nekdo kritiziral gledališko predstavo, je zapisal na koncu sledeče:

— Ne smemo pa pozabiti tudi sferfjerja ter se mu zahvaliti za njegovo izvanredno glasno, jasno in razločno izgovarjavo.

Ženitni posredovalec je srečal na cesti moža, kateremu je pred kratkim preskrbel nevesto.

— Zdravo, zdravo! Kako je kaj?

— Hvala, dobro.

— Izvanredno ste veseli. Povej, te mi odkritosrčno, ali ste se je že iznebili?

Samomor.

Dne 25. avgusta se je ustrelil svak Viktorja Cantanija, bivši gostilničar v Kraljevihi, Anton Ječminek. Samomorilec je bil 56 let star in je bil zaradi bolezni že dvakrat v bolnišnici; opazovali so že dalj časa na njem znake melanholiije, ki je brezdvomno povzročila, da se je v podstrešju hiše na Karlovski cesti št. 2, Ljubljana, na divanu s tremi streli v srec usmrtil. Policijski zdravnik dr. Drč je ugotovil, da je smrt precej nastopila. Našli so ga mrtvega ob 7. uri zjutraj. Samomorilec ga prepeljali v mrtvašnico.

Hlača.

Zagonetop slučaj.

V ljubljanski bolnišnici je umrla neka D. M., pri kateri so našli v njenem stanovanju v zaboji mrtve plav. V to zadevo sta zapleteni ter se nahajata v preiskavi še dve osebi.

Jugoslovanska Katol. Jednota
Ustanovljena 1. 1898 Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni Uradniki.
Predsednik: MIHAIL BOVANSKA, Box 179, Box 251, Conemaugh, Pa.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 104, Pear Avenue, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minnesota.
Stožnik: GHO. L. BROZICH, Ely, Minnesota.
Stožnik neplačanih smrti: LOUIS OSTELLO, Sallida, Colo.

Vrhovni Zdravniki.
Oz. JOSEPH V. GRAHEK, 648 E. Ohio Street, W. S., Pittsburgh, Pa.

Nadsvetniki.
JOHN GOUER, Ely, Minnesota.
ANTHONY MOTZ, 6411 Avenue M, So. Chicago, Ill.
IVAN VARGA, 6129 Natrona Alley, Pittsburgh, Pa.

Poročniki.
GREGOR J. FORENTA, Box 179, Box 251, Conemaugh, Pa.
LEONARD SLABODNIK, Box 498, Ely, Minnesota.
JOHN RUPNIK, E. S. Box 34, Export, Pa.
JOHN FLAUTZ JR., 432-7th Ave., So. Innet, Mich.
JOHN MOVER, 824-2nd Ave., Duluth, Minnesota.
MATT. POGORILIC, I. W. Madison St., Chicago, Ill.

Zdravniški Odbor.
RUDOLF PERDAN, 8024 St. Clair Avenue, Cleveland, Ohio.
FRANK ŠKRABEC, 4844 Washington St., Denver, Colo.
GREGOR HREŠČAK, 407 = 8th Ave., Johnstown, Pa.

Vse stvari tikače se uradnih zadev kakor tudi denarne poljube naj se pošljejo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošljejo na predsednika poročnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in sploh vsa stvaritka spricvala se naj pošljejo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem in obtem pristop. Jednota posluje po "National Fraternal Congress" lestvici. V blagajni ima okrog \$300,000. (tristotisoč dolarjev). Bolniški podpor, odškodnin, in pomurnih in izplačila še nad poldrugi milijon dolarjev. Jednota daje okrog 8 tisoč rednih članov (ic) in okrog 3 tisoč otrok v Mladinskem oddelku. Družna Jednota se nahaja po raznih slovenskih nasebinah, kam, kjer jih še ni, priporočamo ustanovitve novih. Kdor želi postati član naj se oglasi pri tajnika bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitve novih društev se po obrnito na glavnega tajnika. Novo društvo se lahko vzanovi s 8 član ali članicami.

Iz Slovenije.

Poročila sta se

dne 7. avgusta na Brezjah Srečko Berglez in gospodična Faneta Zlebnik iz Ljubljane.

Umrli so v Ljubljani:

Po 14dnevem trpljenju je umrl na svojem domu v Zalokarjevi ulici št. 9 Ivan Gostinčar. Griza ga je vrgla na bolniško posteljo, s katere ni več vstal. Pred dnevi se je bolezen obrnila na bolje, a zadnje dni je tako oslabil, da je čisto mirno ugasnil.

Emilija Šivar, postreškovka vdova, 65 let.

Marija Gogala, hči ravnatelja trgovske šole, 6 let.

Milena Marija Sušec, hči finančnega svetnika, 5 let in pol.

Fran Česen, sin šivilje, 28 mesecev.

Anton Jezeršek, sin železniškega sprevodnika, 15 let.

Terezija Poznik, hiralica, 51 let.

Beno Slamič, sin delavke, pol leta.

Alojzij Kočevar, hiralce, stiri leta.

Alojzij Apfel, delavkin sin, 1 mesec.

Barbara Ratužnik, dekla, 19 let.

Andrej Malar, dninar, 60 let.

Jakovina Draksler, trgovčeva hči, 3 mesece.

Justina Pangere, hči železničarja, 14 mesecev.

Srečko Zupan, mizarški vajenec, 17 let.

Anton Koleša, mizar, 73 let.

Rudolf Bizjak, policijski kancelist-hiralce, 44 let.

Pavla Grelene, služkinja, 25 let.

Karel Kypot, sin brivskega pomočnika, 8 let.

Stanislava Mihalič, hči mizarkega pomočnika, 6 let.

Lavoslav Vrenk, sin uradnice, 6 mesecev.

Olga Pegan, hči strojevodje, 11 let.

Ana Marija Primožič, hči visjega sodnega oficila, 10 let.

Umrli je v Mariboru

Josip Ravter, sodni sluga v pokoj, ki je dosegel precej visoko starost. Bil je mož poštenjak, ki zapušča vrsto odraslih sinov in hčer. Služboval je v Tolminu, zadnje čase pred vojno je bival v Gorici, od italijanske vojne dalje se je preselil v Maribor, kjer ga je dohitela smrt.

Ustreljen je bil

ponoči okoli 12. ure na Viru pred Vehovčevu gostilno kovač Andrej Sušnik, doma iz Količevega. Kakor pripovedujejo, je stal pred gostilno. Mimo se je pripeljal bičiklist, kateremu je rekel, naj gre spak. Bičiklist je nato ustrelil Sušnika je mrtve oblašal. Orožniki so zaprli Ferdinanda Petka iz Podrečja, ki je šel pred tremi tedni prišel iz Amerike. Pokojni Sušnik je bil zelo miroljuben in splošno priljubljen. Ravno je poteklo leto, odkar se je poročil.

Nož se zopet pojavlja.

Dne 7. junija sta spila prijatelja Blaže Jugovič iz Skofje Loke in Jožef Ravnihar s Suhe v spodnjem mestu 4 litre vina, nato sta šla v Puštal na veselico, kjer sta spila še 4 litre vina. Plačal je celo Jugovič, ki je pravkar prišel iz kaznišnice v Mariboru, kjer je sedel eno leto v ječi vsled sodbe ljubljanske porote, ker je kradel. Ker se je šel Ravnihar sprehajati z nekdanjim Jugovičevim dekletom, ki "zdaj z vsakim govori", kakor je rekel pred ljubljansko deželno sodnijo Ravnihar, se je Jugovič pričel pripraviti za Ravniharjem in ga je štirikrat vsekaj z nožem. "Da meseca nisem nič delal", je rekel Ravnihar, ki je zahteval odškodnine in za bolečine malenkosten znesek 500 kron. Sodišče je Jugoviču prisodilo 6 mesecev težke ječe in Ravniharju mora plačati 500 K.

Na potu v Ameriko.

Z Dolenjskega, zlasti iz novomeškega okraja se je pripeljalo v Ljubljano nad 50 mladih deklet in žen. Vse so bile na potu v Ameriko. Na glavnem kolodvoru so se takoj pojavili temni elementi, kateri so skušali neizkušene potovalke izkoristiti v svoje valutne spekulacije. Pomajali so jim lire nad dnevnim kurzum.

Okrađen bolgarski učitelj v Ljubljani.

Bivši bolgarski učitelj Spas Nikolov Daskalov je odpotoval 13. avgusta iz Sofije v Italijo, kjer je nameraval študirati tehniko. S seboj je imel vse potrebne potne listine in se je 17. avgusta odpeljal iz Zagreba; na drugi postaji od Zagreba je zapazil, da so mu bili, ko je spal, ukradeni vsi dokumenti obenem z listnico, v kateri je imel 160 dinarjev in 23 bolgarskih lejev. V Ljubljani se je poskrbelo, da je mogel Daskalov odpotovati v Turin.

Ne smete biti brez te knjige.

Zrtva ljubosumnosti.

Novela. — Spisal dr. Stojan.

(Konec.)

Solnee se je nagibalo globoko proti zatonu; le vrhove in griče so še obevali njegovi zlati žarki. Po gozdih je jelo pojemati življenje; krilati njih prebivalci so se že spravljali k počitku. In sedaj pride tudi Grozdanka k svojem očetu, da ga odvede domu.

"Vstanite, oče, in pojdiva proti domu. Solnee se že posavlja od nas. Kmalu se vleče mrak na zemljo."

Branko pa, kakor da bi ne čul Grozdankinih besed, gleda še vedno nepremično doli na Pontonijevo grajsčino. Solni žarki mu obsevajo sivo glavo in nagubano lice, in v tem večernem žaru je bila njegova podoba videti vzvišena in častljiva.

Grozdzanka prisede k očetu, objame ga z desnico okoli vratu, z levico pa mu gladi veko lice.

"Zakaj gledate, oče, v dolino tja na Pontonijev grad? Kaj pa vidite tam?"

"Danes ne zapazim nikogar. Ali glej, ne bliža li se nekdo grajsčini? Ali ni to — on?"

"Kdo pa, oče? Jaz ne morem spoznati osebe."

Kakor gleda bistroski orel iz visine na svoj plen in ne premakne očesa, da ne izgubi sledu o njem, tako, zre Branko na človeško podobo, ki se je približevala Pontonijevemu gradu. Nevoljen reče naposled:

"To ni on. Njega ne morem danes prepoznati."

"Koga bi pa radi videli, oče?"

"Grajsčaka — tatu moje sreče!"

Zamolko je izgovoril Branko zadnje besede, in Grozdanka jim ni slisala, kajti dekle odvrne veso očetu:

"Grajsčaka sem ravno prej videla v gozdu; prijazno in ljubo je govoril z menoj ter me še hotel spremljati domu."

Debelo pogleda Branko pri teh besedah svojo hčer, in ognjen žar mu zabliži v očeh. Goreče iskreno svigajo iz njih, in dekle se kar prestraši divjega pogleda.

"Ti si videla grajsčaka, ti si govorila z njim?" vpraša nerazumno starec svojo spremljevalko.

"Kje, povej mi, kje pa je on — on — nesrečnež? Tudi jaz moram govoriti z njim, da izvem, ali je storila res nedolžno smrt — moja Vida."

Govorci pa vstane ter potegne slika Grozdanko s seboj, da mu pokaže mesto, kjer je videla grajsčaka. Kvikavo zavijatiš gorjačo z železom okovano, pa zdirlja potem v gozd in ondi išče — tatu svoje sreče.

Vekoslav pa je še dolgo sedel na griču, premišljuje Brankovih besed globoki pomen.

"Zdaj sem stoprav spoznal, da je bil Branko tista bernaška prikazen, ki me je tolikokrat po dnevu in v noči zasledovala; in velika sreča je zame, da se še nisem sešel z njim. Do danes mi je bilo temno, kaj hoče sivolasi starec z menoj. Le govoriti, drugega nič! To željo, ha, ha, mu lahko izpolnim. Povedati mu hočem, da je res umrla njegova Vida — nedolžna!"

Tako je šepetal grajsčak samek, ali v srečo je dobro čutil, kaj žene Branka za njim v gozd. In po kratkem premišljevanju priplava mu zopet podoba krasne Grozdanke pred oči, dekle se mu usmili, in v njegovem srečo se znova poraja blaga želja, osrečiti zapuščenega sirota.

Ni še bilo pozno v noči, ko se napoti Vekoslav po temni goščavi domu. Ali vendar današnja podoba nesrečnega moža ga je hudo vznemirjala. Povsod je misli, da vidi svojega maščevalca pred seboj. Vsakega grna se je ustrašil in za vsakim drevesnim deblom se mu je zdelo, da čaka nanj njegov nekdanji nasprotnik.

Prišel je v grad, pa začne grajsčak premetavati različna pisma in papirje, ki so dokazovali njegovo posest in premoženje. Ko vse pregleda, govori sam s seboj:

"Posestivo z grajsčino je torej moje. Sestri inata svoj delež in sta bogato oskrbljeni. Sedaj bi se v istini lahko izpolnilo, kar sem bil tedaj prisegel, ko je Branko, prišel h gosposki, se javil mojim očem, svoje žene ter mene samega rešil strašne ječe. Ali kakor sedaj vidim, to ni možno, to je ne-

možno. Dokler živi nesrečni njen oče, ni misliti na to, da bi Grozdanka postala — moja družica!"

Po teh besedah pa piše dolgo, dolgo pismo. Pišeč si stoprav olajša prenapolnjeno srce, katero so danes tako nasprotni čuti pretresali. Vse je že mirovalo kakor v začaranem gradu, ko odloži grajsčak pero iz trepetajoče desnice ter se poda k zaželenemu počitku.

Mirno je pretekla nato spomlad, prešlo je vroče poletje in jesen, približevala se je že zima. V tem dolgem času pa so bili ljudje še skoro celoma pozabili na Branko. Ali to je bilo tudi pričakovati, kajti sivolasi mož ni nikdar zahajal med ljudi. Vsakega se je izogibal in tudi govoril ni z nikomur. Edin njegov pot je bil le v gozd in v bližnje gore. Včasih je šel zjutraj, a prišel stoprav zvečer ali v noči domu. Bil pa je vedel sam; niti Grozdanke ni hotel več za spremljevalko, menil je, da mu ni odkritosrečno.

Neki mrzel jesenski dan se odpravi Branko kakor sicer od doma. Na potu pa sreča Videškega Dragana, ki tako-le svojega prijatelja nagovori:

"Kam pa greš zopet, soraz?"

"Na goro!" odvrne kratko in odločno Branko, kažoč z gorjačo proti višini ter gre molče dalje.

"Varuj se sovražnika. Danes imajo grajsčinski lov!"

Branko zveni to novico, pa pospeši tem bolj svoje korake mirno sam s seboj: "Grajsčinski imajo lov — lov! Prav, tudi jaz grem na lov, na dober, masten lov!"

In šel je na goro, vsedel se na rob globokega propada, kjer vodi mila ozka steza naravnost z gore v dolino. Možno je dobro vedel, da mora tukaj mimo priti grajsčak Pontonijev grede z lova domu.

In res starec se ni motil. Proti večeru se konča grajsčinski lov. Tudi kmetski lovci se razidejo, svojim ljudem pa naroči grajsčak, naj divjačino, naložijo jo na voz, spravijo po voznici cesti v dolino, a sam pa gre po krajšem potu domu.

Veselo je Vekoslav žvižgal in pel, hodeč z gore v dolino, a kar nenkrat ga vstavi znani mu starec. On spozna v njem Branka in ves prestrašen ga nagovori:

"Kaj hočeš z menoj, nesrečni človek? Zakaj me vedno zasleduješ?"

Govorci pa potegne puško z ramne, kakor da bi se hotel braniti. Branko pa stoji nepremično kakor skalnata stena pred njim ter mu neustrašeno zapove:

"Ustrelj, ako si upaš in hočeš! Vse, kar sem imel, vzel si mi, uničil mi še tudi to nesrečno življenje. Ali predno stariš drugi zlobni svoj čin, povej mi le še, ali je moja Vida umrla nedolžno?"

Nato pa poveši Vekoslav roki, spustivši puško na tla. Strašno ga je bilo to vprašanje zbudilo v srce. Kaj mu naj odgovori?... Ako mu pove resnico, tedaj obsoja samega sebe; ako mu govori laž, takrat se pa pregreši nad nedolžno žrtvo ter žali zvesto ženo — onkraj groba. Zatorej molči grajsčak, nevede, kaj bi govoril.

V Brankovih prsih pa so v tem trenutku hude misli razgrajale. Strah in dvom se poloti njegovega srca.

"Zakaj ne odgovarjaš, nesrečnež?" popraša še enkrat zbrečani oči Branko grajsčaka. "Ali je res, da si le ti sam kriv moje nesreče ter si mi hotel, pohujšljivec, zapeljati mojo zvesto, nedolžno ženo?"

Kakor pred sodnim stolom je stal Vekoslav pred svojim nasprotnikom; saj si je moral sam priznati, da so resnične Brankove besede. V grajsčakovem sreču pa je potem zmagala vest, in on odgovori zamolklo:

"Da, Vida je umrla — nedolžna!"

V tem hipu pa zaskrbi Branko oči njegove sreče zadene strahljivec, v glavo mu zopet silne strašne misli, da je po nedolžnem umoril svojo lastno ženo. Te-
daj ga pa prevzame vsa moč notranje strasti, in on vzklizne:

"Ti si tedaj zatrl življenje moje žene ter uničil mojo srečo!"

Izgovorivši pa zgrabi z jeklenimi svojimi rokami grajsčaka, in tedaj se začne hud boj na življenje in smrt.

Nekaj časa se borita nasprotnika, a nobeden njiju ne more premagati drugega. V trenutku pa znakne Branko puško grajsčaku ter ga udari s kopitom po glavi, a Vekoslav omahne ter se zvrzoglavi v zijoči propad.

Bojaželjno se zre potem Branko za svojim sovražnikom; ali njega ni bilo več nazaj. Dolgo še čakal nanj ob robu stoječ, ali Vekoslav ne dojde več na bojišče. Tedaj pa se Branko razsvetli v glavi, on spozna, da je premagal nasprotnika. Potolažena je bila njegova maščevalna strast, in on zapusti zadovoljno to nesrečno mesto dvoboja.

Ali nocoj ni našel starec svoje-
ga domova. Niti steze, niti pota ni razločeval več njegov um. Oči in pamet mu je obdajala gosta, neprozorna megla duševne slabosti.

Stoprav drugo popoldne so našli Branko sredi gozda. Bil je v nezavesti. Zima ga je bila pod milim nebeom počivajočega preteklo noč strla, in prinesla premirlega stareca domu, so ga položili na mirno ležišče.

Tri dni pozneje je se naznanjal tužni glas zvonov, da se je preselil Branko v drugo, boljše življenje. Sosedje se pa niso nikakor čudili nad Brankovo naglo smrtjo; saj so se trdili sami med seboj, da se mu je bilo davno podkopal življenje.

Ali tedaj so se zavzeli, zvedevši, da je kar hipoma pobegnil iz tega kraja grajsčak Vekoslav. Marsikdo si je ta slučaj po svoje tolmučil, zatrjujejo, da je to v neki zvezi z Brankovo nenadno smrtjo. Ali kar sprva ni bilo nikomur prišlo kaj takega na misel; saj je grajsčak Pontonijev sicer z doma zaostajal, ne da bi bil prej svojim poslom kaj povedal o tem. Šele ko je bilo več dni preteklo in se tudi razglasila smrt grajsčakovega nekdanjega nasprotnika Branka, so se začudili grajski posli in njegovi sosedje ter jeli popraševati po Vekoslavu. Ali vse je bilo zastoj; od nikoder ni ne glasu, ne sledu o njem. Naposled pa se poskusi Videški Dragan svojo srečo. Njega je sicer malo skrbelo, kje je grajsčak, ali neka notranja slutnja mu ni dajala miru. Nehote se je vedno spominjal onega jutra, ko je srečal Branka hodečega v goro.

Dragan se napoti tedaj z nekaterimi sosedi v goro, in res v globokem propadu so našli Vekoslava — mrtvega, njegovo orožje pa je viselo visoko gori na rtasti skali. Vsi so seveda kar mislili, da je grajsčak, gredoč oni večer z lova domu, ponesrečil stopivši ob robu navskrzi ter strmoglavil v globino. Le Dragan je občutil v srečo drugo slutnjo, a to je tudi nesel s seboj v gladni grob.

Med Vekoslavovo ostalino pa so našli v dobro zavarovani skrinjici zapечатeno pismo z zadnjo željo grajsčakovo. Ta oporoka je dolocevala, da preide na dan njegove smrti vse posestivo z grajsčino vred na zapuščenemu Brankovo hčer: pismo pa je naznanjalo Grozdanki vse one skrivnostne zveze, ki so obstajale med Vekoslavom in njenimi roditelji. Zdaj je stoprav deklica pravzaprav spoznala tragično usodo svoje matere in očeta ter tudi razumela, zakaj ji je grajsčak sporočil grad in posestvo.

Brankova mati Jera ni dolgo preživela svojega nesrečnega sina. Pol leta pozneje so položili že tudi njo v črno zemljo.

Zdaj je bila Grozdanka sama. Tedaj pa je ostavila svojo rojstno hišo in se preselila na Pontonijevo grajsčino.

V spomin na svoje stariše in Vekoslava pa je dala na onem mestu, kjer je stal Branko Cvetkov dom, sezidati krasno kapelico, in vanjo so prenesli telesne ostanke grajsčakove in njenih starišev.

Današnji zarod se ne spominja več te tragične družbinske drame. Le seri starci še vedo pripovedovati o tej žalostni dogodbi. Ali h kapelici pa še hodi dandanes molit sivolasa ženica. In ako jo vprašaš, kdo v tem samotnem, lepo okinčanem svetišču počiva, ti odgovori kratko, a resnično:

"Tukaj spijo žrtve človeških strasti, ki so stoprav onkraj groba našle mir in pokoj!"

Suša v Rusiji.

Kakor poročajo ruski sovjetski listi, je vladala v srednji Rusiji suša, ki je uničila mnogo setev in katera je povzročila na mnogih krajih požar.

Skrivnost madame Victorice, znane nemške špijonke.

Poroča Fred C. Kelly.

V naslednjem hočemo povedati povest o nekaterih načrtih in zarotah, katere je poskusila v Združenih državah madame Marija de Victorice, drugače baronica von Kretschmann, nemška špijonka, ki je umrla v New Yorku pred par tedni. Domneva se, da je bila ona edina ženska, katero so poslali Nemei sem, da deluje na temeljni direktni navodil berlinske vlade.

Predno je prišla v Združene države, je živela Victorice v Južni Ameriki. Pisala je za nemške liste, ki izhajajo v latinsko-ameriških republikah, katere je obiskala. Nekaj časa je živela tudi v Rusiji ter delovala kot poročevalec za razne nemške liste. Govorila je španski, angleški in francoski prav tako gladko kot svoj materinski nemški jezik.

Ko je prišla v to deželo, se je zgodilo in na prošnjo nemškega zunanjega urada. Svoja navodila je dobivala od barona Borsche-Haldinhausen, enega izmed tajnikov zunanjega urada. Dočim je živela tukaj, je dobivala tudi povelja od nemškega mornariškega inteligentnega urada. Potem, ko so jo oblasti prijele, je podala celo vrsto izjav in nekatere slednjih hočemo nevesti tukaj.

Splošno se domneva, da mora biti špijonka mlada in lepa. Pri Victorici pa je bila stvar drugačija. Bila je stara že preko štirideset let, plevelasa in le malo znakov je bilo opaziti, da je bila nekoč lepa. Vsed tega ni imela nikakih vampirskih znakov. Bila je enostavno inteligentna ženska svetovne naobrazbe, ki se je znala okusno oblačiti ter prijetno govoriti.

Predno je odpotovala v Združene države v januarju 1917, se je poročila z nemškim Argentincem. Bil je to že njen tretji zakon, sklenjen izključno v namenu, da je lahko potovala z argentinskimi potnim listom. Na njenem potnem listu je bilo videti neki skrivnostni podpis, Bamberger. Bilo je to ime načelnika nemške tajne službe ter je služilo v identifikacijske svrhe pri sestanku z drugimi nemškimi agenti.

V New Yorku je živela v različnih hotelih ter se posluževala pri tem različnih imen. Njena špijonska številka je bilo "L. A. 3" in pod to šifro ni bila znana le v Berlinu, temveč tudi pri drugih nemških agentih v tej deželi.

Delovanje Victorice je bilo pogosto zelo enostavno, kot se čita v špijonskih povestih. Tako je na primer pisala večino svojih sporočil ne le s kompliciranimi tajnimi kodi, temveč tudi z nevidnim črnilom. Predno je zapustila Berlin, se je naučila na pamet kod, katerega se je posluževala le z nevidnim črnilom. Tako črnilo kot kemikalije za razvoj pa je pogosto menjala.

Tajno črnilo, katero je uporabljal prvič, je dobila v kemičnem zavodu v Nemčiji. Prinesla ga je s seboj v dveh sivljenih rutah. Ti dve sta bili namočeni v dotični kemikaliji in kadar je potrebovala črnilo, je namočila v vodi del rute ter nato stisnila vodo ven. Pisanje s tem črnilom je bilo popolnoma nevidno, a je postalo vidno, če se ga je namočilo v je-silu, v katerem se je nahajal jedilni v družbi drugih kemikalij.

Pozneje je rabila druge vrste črnila, katerega se ni dalo razviti z jedilno. V sporočilih, katere je dobivala iz Nemčije in katera je ameriška vlada zajela, se je omenjalo črnilo in domnevalo se je, da je to posebne vrste črnilo, poznaje je prišlo na dan, da pomenja to posebno formulo.

Eden izmed nemških načrtov, kako spraviti razne eksplozivne snovi in take kemikalije v deželo za uničevanje zavezniških ladij, je bil, da se skrije te snovi v gradilne kocke. Ta načrt je vključeval tudi organizacijo nove importne družbe v New Yorku, ki naj bi uvaževala vsakovrstno blago, v katerem bi bile skrite te snovi. Ti načrti pa so bili opuščeni po prihodu Victorice, kajti ona se je zavzemala za bolj obsežen načrt.

Kljub temu pa so gradilne kocke igrale svojo ulogo, čeprav na drug način. Pri kockah so bile tudi majhne knjižice z navodili za otroke in te knjižice so izgledale povsem priprosto za navadnega opazovalca. V resnici pa so vsebovale navodila za nemške agente, ki predstavljale zveze med nemško vlado ter temi agenti.

Kadar je pisala poročila v Nemčijo, se je Victorica posluževala velikega lista papirja, katerega je zgrnila v štiri strani. Na prvi in zadnji strani je napisala odprto pismo ter pustila drugo in tretjo stran za nevidno pisavo. Vidni del pisma je bil ponavadi zelo prost ter ni nudil nikakih važnih informacij, čeprav je vseboval nekaj pripomb glede resnične vsebine pisma. Eno teh pisem, naslovljeno na Victorico, se je glasil:

Draga Mrs. Chaudiere:—

Ko sem se zadnjikrat sestala s vami, sem vam popolnoma pozabila povedati, da sem dobila sporočilo od najinega skupnega prijatelja Franka. Gotovo se spomnite, do je bil zelo bolan in da ni mogel več mesecev opravljati svojih poslov. Sedaj pa mi piše, da je popolnoma okrevan in da se zopet čuti dosti močnim, da prične s svojim prejšnjim življenjem. Njegovo ozdravljenje je očitno prišlo ob pravem trenutku, kajti ob benega dvoma ne more biti o tem, soglasno s tem, kar pravi Frank v svojem pismu, da je posel zelo trpel vsled njegove dolge odsotnosti iz urada. Ker vem, da se zanimate za vse, kar se tiče Franka, nisem mogla drugega kot sporočiti vam to dobro vest. Hočem pisati Franku lepo pismo tako v svojem kot vašem imenu ter upam, da ga bo to osrečilo.

Izročite pozdrave vsem prijateljem.

Vaša Maud.

la črnilo, je namočila v vodi del rute ter nato stisnila vodo ven. Pisanje s tem črnilom je bilo popolnoma nevidno, a je postalo vidno, če se ga je namočilo v je-silu, v katerem se je nahajal jedilni v družbi drugih kemikalij.

Pozneje je rabila druge vrste črnila, katerega se ni dalo razviti z jedilno. V sporočilih, katere je dobivala iz Nemčije in katera je ameriška vlada zajela, se je omenjalo črnilo in domnevalo se je, da je to posebne vrste črnilo, poznaje je prišlo na dan, da pomenja to posebno formulo.

Eden izmed nemških načrtov, kako spraviti razne eksplozivne snovi in take kemikalije v deželo za uničevanje zavezniških ladij, je bil, da se skrije te snovi v gradilne kocke. Ta načrt je vključeval tudi organizacijo nove importne družbe v New Yorku, ki naj bi uvaževala vsakovrstno blago, v katerem bi bile skrite te snovi. Ti načrti pa so bili opuščeni po prihodu Victorice, kajti ona se je zavzemala za bolj obsežen načrt.

Kljub temu pa so gradilne kocke igrale svojo ulogo, čeprav na drug način. Pri kockah so bile tudi majhne knjižice z navodili za otroke in te knjižice so izgledale povsem priprosto za navadnega opazovalca. V resnici pa so vsebovale navodila za nemške agente, ki predstavljale zveze med nemško vlado ter temi agenti.

Kadar je pisala poročila v Nemčijo, se je Victorica posluževala velikega lista papirja, katerega je zgrnila v štiri strani. Na prvi in zadnji strani je napisala odprto pismo ter pustila drugo in tretjo stran za nevidno pisavo. Vidni del pisma je bil ponavadi zelo prost ter ni nudil nikakih važnih informacij, čeprav je vseboval nekaj pripomb glede resnične vsebine pisma. Eno teh pisem, naslovljeno na Victorico, se je glasil:

Draga Mrs. Chaudiere:—

Ko sem se zadnjikrat sestala s vami, sem vam popolnoma pozabila povedati, da sem dobila sporočilo od najinega skupnega prijatelja Franka. Gotovo se spomnite, do je bil zelo bolan in da ni mogel več mesecev opravljati svojih poslov. Sedaj pa mi piše, da je popolnoma okrevan in da se zopet čuti dosti močnim, da prične s svojim prejšnjim življenjem. Njegovo ozdravljenje je očitno prišlo ob pravem trenutku, kajti ob benega dvoma ne more biti o tem, soglasno s tem, kar pravi Frank v svojem pismu, da je posel zelo trpel vsled njegove dolge odsotnosti iz urada. Ker vem, da se zanimate za vse, kar se tiče Franka, nisem mogla drugega kot sporočiti vam to dobro vest. Hočem pisati Franku lepo pismo tako v svojem kot vašem imenu ter upam, da ga bo to osrečilo.

Izročite pozdrave vsem prijateljem.

Vaša Maud.

la črnilo, je namočila v vodi del rute ter nato stisnila vodo ven. Pisanje s tem črnilom je bilo popolnoma nevidno, a je postalo vidno, če se ga je namočilo v je-silu, v katerem se je nahajal jedilni v družbi drugih kemikalij.

Pozneje je rabila druge vrste črnila, katerega se ni dalo razviti z jedilno. V sporočilih, katere je dobivala iz Nemčije in katera je ameriška vlada zajela, se je omenjalo črnilo in domnevalo se je, da je to posebne vrste črnilo, poznaje je prišlo na dan, da pomenja to posebno formulo.

Eden izmed nemških načrtov, kako spraviti razne eksplozivne snovi in take kemikalije v deželo za uničevanje zavezniških ladij, je bil, da se skrije te snovi v gradilne kocke. Ta načrt je vključeval tudi organizacijo nove importne družbe v New Yorku, ki naj bi uvaževala vsakovrstno blago, v katerem bi bile skrite te snovi. Ti načrti pa so bili opuščeni po prihodu Victorice, kajti ona se je zavzemala za bolj obsežen načrt.

Kljub temu pa so gradilne kocke igrale svojo ulogo, čeprav na drug način. Pri kockah so bile tudi majhne knjižice z navodili za otroke in te knjižice so izgledale povsem priprosto za navadnega opazovalca. V resnici pa so vsebovale navodila za nemške agente, ki predstavljale zveze med nemško vlado ter temi agenti.

Kadar je pisala poročila v Nemčijo, se je Victorica posluževala velikega lista papirja, katerega je zgrnila v štiri strani. Na prvi in zadnji strani je napisala odprto pismo ter pustila drugo in tretjo stran za nevidno pisavo. Vidni del pisma je bil ponavadi zelo prost ter ni nudil nikakih važnih informacij, čeprav je vseboval nekaj pripomb glede resnične vsebine pisma. Eno teh pisem, naslovljeno na Victorico, se je glasil:

Draga Mrs. Chaudiere:—

Ko sem se zadnjikrat sestala s vami, sem vam popolnoma pozabila povedati, da sem dobila sporočilo od najinega skupnega prijatelja Franka. Gotovo se spomnite, do je bil zelo bolan in da ni mogel več mesecev opravljati svojih poslov. Sedaj pa mi piše, da je popolnoma okrevan in da se zopet čuti dosti močnim, da prične s svojim prejšnjim življenjem. Njegovo ozdravljenje je očitno prišlo ob pravem trenutku, kajti ob benega dvoma ne more biti o tem, soglasno s tem, kar pravi Frank v svojem pismu, da je posel zelo trpel vsled njegove dolge odsotnosti iz urada. Ker vem, da se zanimate za vse, kar se tiče Franka, nisem mogla drugega kot sporočiti vam to dobro vest. Hočem pisati Franku lepo pismo tako v svojem kot vašem imenu ter upam, da ga bo to osrečilo.

Izročite pozdrave vsem prijateljem.

Vaša Maud.

la črnilo, je namočila v vodi del rute ter nato stisnila vodo ven. Pisanje s tem črnilom je bilo popolnoma nevidno, a je postalo vidno, če se ga je namočilo v je-silu, v katerem se je nahajal jedilni v družbi drugih kemikalij.

Pozneje je rabila druge vrste črnila, katerega se ni dalo razviti z jedilno. V sporočilih, katere je dobivala iz Nemčije in katera je ameriška vlada zajela, se je omenjalo črnilo in domnevalo se je, da je to posebne vrste črnilo, poznaje je prišlo na dan, da pomenja to posebno formulo.

Eden izmed nemških načrtov, kako spraviti razne eksplozivne snovi in take kemikalije v deželo za uničevanje zavezniških ladij, je bil, da se skrije te snovi v gradilne kocke. Ta načrt je vključeval tudi organizacijo nove importne družbe v New Yorku, ki naj bi uvaževala vsakovrstno blago, v katerem bi bile skrite te snovi. Ti načrti pa so bili opuščeni po prihodu Victorice, kajti ona se je zavzemala za bolj obsežen načrt.

Kljub temu pa so gradilne kocke igrale svojo ulogo, čeprav na drug način. Pri kockah so bile tudi majhne knjižice z navodili za otroke in te knjižice so izgledale povsem priprosto za navadnega opazovalca. V resnici pa so vsebovale navodila za nemške agente, ki predstavljale zveze med nemško vlado ter temi agenti.

Kadar je pisala poročila v Nemčijo, se je Victorica posluževala velikega lista papirja, katerega je zgrnila v štiri strani. Na prvi in zadnji strani je napisala odprto pismo ter pustila drugo in tretjo stran za nevidno pisavo. Vidni del pisma je bil ponavadi zelo prost ter ni nudil nikakih važnih informacij, čeprav je vseboval nekaj pripomb glede resnične vsebine pisma. Eno teh pisem, naslovljeno na Victorico, se je glasil:

Draga Mrs. Chaudiere:—

Šivajte z elektriko

Neprestano vrtenje z nogami je naporno delo, katero lahko opravi mali električni motor, če zavijete odpirale.

Vi samo z roko vodite sukno, ta mali štedilec dela bo opravil ostalo.

Električni motorji za šivalne stroje so naprodaj v vseh naših izločnicah.

The New York Edison Company

At Your Service
General Office: Irving Place and 15th Street
District Office
where Electrical Appliances of all kinds are on display

20 Norfolk St. corner Hester St.	151 East 86th St. bet Lexington & Third Ave.
424 Broadway near Canal St.	15 East 125th St. near 5th Ave.
10 Irving Place corner 15th St.	362 East 149th St. near Courtlandt Ave.
124 West 42d St. bet W 42d & 43d Ave.	555 Tremont Ave. corner Monterey Ave.

Mrs. Chaudiere predstavlja eno-zgradila malo kapelico, ki naj bi go izmed imen, katerih se je posluževala Victorica. Frank, omenjen v pismu, je pomenjalo prvo ime nekega nadaljnega nemškega agenta. Ugotovilo, da je bil bolan, je pomenjalo, da je bil osumljen in da si vsled tega ni upal vsrčiti dela za svojo vlado. Takozvano "ozdravljenje" je pomenjalo, da je bil zopet za delu.

Takih izrazov se ponavadi poslužujejo tudi zločinci. Če dobi naprimer kak zločinec v ječi pismo, v katerem se glasi, da je neki prijatelj resno bolan in da je šel v bolnico, pomenja to ponavadi, da je bil aretiran in da bo moral za dalj časa v ječo. Če pa se glasi, da je sicer prišel iz bolnice, da pa se bo moral podvreči resni operaciji, pomenja to, da je bil izpuščen pod varščino, da pa bo prišel pred sodišče in da nima upanja, da bo oproščen.

Tudi v svojih nevidno pisanih pismih pa je bila Victorica vedno previdna, kajti resnični pomen sporočila je bil ponavadi prikrit. Omenitev trgovskih poslov v Južni

Svečenik in detektiv.

Detektivski roman. — Angleški spisal J. K. Chesterton.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

17

(Nadaljevanje.)

Grdi pogled na popolno poživljenost in zlobo je konečno obrnil misli asketa k molitvi in čiščenju. Šel je k neki klopi pod barvnim okom galerije, kajti njegov duh se je vedno pomiril ob pogledu na moko okno ter angelja, nosečega lilijo v roki. Tam je pričel razmišljati, a ne dosti o tem idiotu z odprtimi usti. Njegove misli so se tudi vedno bolj in bolj odstrašile od brata, ki je hodil naokrog v svojem pohlepu po užitku kot star lev. Vedno globočje in globlje se je potapljal v one mrzle, a sladke barve.

Na tem mestu ga je našel pol ure pozneje Gibbs, vaški čevljar, katerega so naglo poklicali k njemu. Hitro se je dvignil, kajti vedel je, da kaka malenkost gotovo ni privedla Gibbsa, tjakaj. Čevljar je bil ateist in njegov prihod v cerkev je bil vsled tega prav tako nenavaden kot oni idioti.

Bilo je ta jutro polno bogoslovnih ugank. — Kaj pa je? — je vprašal Wilfried Bohun precej oserno, a njegova roka se je tresla, ko je posegel po klobuk.

Ateist je govoril s poudarkom, ki je zvenel iz njegovih ust še dosti spoštljivo in njegov glas je v tem slučaju izražal celo nekaj sočutja.

— Morate mi oprostiti, gospod, — je rekel, — a mislili smo, da bi ne bilo prav, če bi vas takoj ne obvestili. Mislim, da se je zgodilo nekaj precej strašnega. Mislim, da je vaš brat...

Wilfried je stisnil svoji nežni roki. — Kaj je storil zopet tako peklenskega? — je vzkliknil precej strastno.

— No, gospod, — je nadaljeval čevljar hripavo, — bojim se, da ni ničesar storil in da ne bo nikdar več ničesar storil. Boljše je, če pridete sami navzdol.

Duhovnik je sledil čevljarju po stopnicah navzdol ter prišel do izhoda, ki je vodil neposredno na cesto. Bohun je z enim samim pogledom prepoznal celo žaloigro. Razprostrala se je pred njim kot zemljevid. Na dvorišču kovačnice je stalo pet do šest mož skupaj, večinoma oblečenih črno, dočim je eden nosil uniformo policijskega inšpektorja. Razvetelega so bili navzoči zdravniki, presbiterijanski pastor ter duhovnik rimsko-katoliške kapele, k kateri je spadala žena kovača. Ta duhovnik je ravnokar precej hitro in polglasno prigovarjal tej ženski, izvanredni krasotici z rdečezlatimi lasmi, ki je ihtela na klopi. Med obema tema skupinama in ravno vstran od glavnega kupa kladiv je ležal na tleh na svojem obrazu neki človek v večerni obleki. Iz višine bi Wilfried lahko spoznal vsako najmanjšo posebnost obleke, a glava je bila popolnoma razdrobljena.

En sam pogled je zadostoval Wilfriedu, nakar je pohitel po stopnicah navzdol na dvorišče. Zdravnik, njegov hišni zdravnik, ga je pozdravil, a on se je komaj zmenil zanj. Mogel je le zamrmrati: — Moj brat mrtev! Kaj naj pomeni to? Kaka strašna skrivnost je to?

Mučen molk je odgovoril, a nato se je oglašil čevljar, ki je bil najbolj zgovoren med vsemi: — Dosti strašno, gospod, a skrivnosti ni nobene pri tem. — Kaj mislite? — je vprašal Wilfried, ves siv v lice. — Dosti jasno je, — je odvrnil Gibbs. — V okrožju štiridesetih milj je našli le enega moža, ki more izvesti tak udarec in to je oni, ki je imel največ vzroka za to.

— Ne smemo se prenapliti, — je rekel precej nervozno zdravnik, velik mož s črno brado. — Kot izvedenec lahko le potrdim, kar pravi Mr. Gibbs glede narave udara, kajti to je naravnost nevtralen udarec. Mr. Gibbs pravi, da je le en človek v tem okraju v stanju izvesti tak udarec. Jaz s svoje strani bi sam rekel, da ne more nihče storiti kaj takega.

Napad strahu je šel skozi drobno postavbo duhovnika. — Le težko razumem to, — je rekel. — Mr. Bohun, — je pripomnil zdravnik s pritajenim glasom, — ni mi dano, da bi znal opisovati stvari. Ze premalo je rečeno, če trdim, da je bila črepinja razbita kot jajce. Kosei kosti so se zarinili v truplo in tla kot kroglice v ilovico. To je bila roka velikana. Molčal je za trenutek, gledal strepo skozi svoja očala ter nato nadaljeval: — Stvar ima nekaj dobrega na sebi, da namreč namah oprostimo večino ljudi vsakega suma. Če bi bili vi ali kdo drugi, normalno razpoloženi iz te okolice obdolženi zločina, bi bili oproščeni kot bi bilo dete, katero bi se obdolžilo, da je ukradlo spomenik Nelsona.

— To sem tudi jaz rekel, — je trdil čevljar trdovratno, — kajti le en človek je, ki je mogel storiti kaj takega in kateremu je zaupati kaj takega. Kje tiči Simeon Barnes, kovač? — Šel je v Greenford, — je jecnil kurat. — Najbrž na Francosko, — je mrmral čevljar. — Ne, v nobenem te dveh krajev ni, — je bilo čuti glas malega katoliškega duhovnika, ki se je pridružil skupini. — Ravno prihaja po cesti navzgor.

Mali duhovnik s svojimi kratkimi lasmi ter okroglim, malo duhovitim obrazom, ni bil človek, ki bi obračal nase pozornost. A tudi če bi bil tako krasen kot Apol sam, bi se v onem trenutku nikdo ne ozrl vanj. Vsi so se obrnili ter zrlili nase zo, ki se je vila iz ravnine proti griču in po kateri je ravnokar prihajal težkih korakov Simeon, kovač, s kladivom na rami. Bil je močan človek velikanske postave ter je nosil črno brado. Mirno je šel v pogovoru z dvema drugima možkoma in noben ni bil videti posebno dobre volje, čeprav so bili vsi trije brezskrbni.

(Dalje prihodnjič.)

Sedaj, ko je svet rešen, bo opaziti vsepovsod veliko nezaposlenost.

Neki prismojeni židovski pisatelj zatrjuje, da je anglo-saško pleme, ki kot znano predstavlja sedaj največje moč na svetu, potomce enega izmed izgnanih izraelskih rodov. — To mu zelo vrjame, kajti anglo-saško pleme, kot zastopano v Angliji, — ne v Ameriki, — je poznano radi svoje trgovske spretnosti ter sposobnosti, da si mirnim potom zavzamejo celi svet. O tem nam priča zadnja svetovna vojna, a vseh dni ni še konec in tudi bo prišel pogin Anglije kot je prišel pogin španskega in francoskega svetovnega imperija.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH

Koroške novice

Zločinci-poizgalci prijati.

S Prevalj poročajo: Zločince, ki so hoteli zažgati tiskarno Družbe sv. Mohorja, je oblast že prišla. So to neki Vidmajer s Prevalj in dva brezdelneža iz Leš, Vengušt in Zupane. Sprva so tačili, pozneje je pa Vengušt priznal, da je stal na straži, medtem ko je Vidmajer zlezal skozi okno, da zažge tiskarno. Kot se je dogajalo, izvira cela stvar iz Celoveca. Od tam so hodili podkupljeni agitatorji redno na Prevalje, imeli z gotovimi osebami tujne stanke in delili denar raznim brezdelnežem, da delajo za njihovo stvar. Požig tiskarne je bil iz Celoveca naročen. Oblast je še pravčasno posegla v to sršenovo gnezdo ter pozaprta najnevarnejše tičke. Preiskave se še nadaljujejo in bo morda še marsikaj zanimivega prišlo na dan.

Kaj vse spada v lekarno!

Iz Pliberka poročajo: Lekarna Herbsta je postala prava grazišča, ker se tam našim ljudem vsiljujejo belo-rdeči koroški znaki. Ali spada taka roba v lekarno?

Bucksacklerji.

Nek slovenski kmet poroča: Komaj je olajšan promet čez demarkacijsko črto, že zopet vidimo rucksacklerje, ki pobirajo od vasi do vasi vsakdanji živež. Poldrugo leto nismo več videli teh vojniških prikazni in glejte, danes so zopet v naših hišah. Velikovečani, ki so napihnjeni Nemci, pravijo, kako inunitno je v Avstriji. Te prikazni pa nam pravijo, kako slabo mora biti v Avstriji, kjer še lastnih ljudi ne morejo nasiti.

Avstrijski denar.

Zgodil se je slučaj, da je Celovečan nekemu nevednemu slovenskemu kmetu zaračunal za 1 dinar 6 nemško-avstrijskih kron in ga je s tem ogoljufal za 4 krone, ker je 1 dinar po današnji valuti najmanj 10 avstrijskih kron vreden, ali 1 jugoslovanska krona 2 kroni 80 vin. avstrijske veljave.

Iz velikovške okolice.

Znano je, da je skoraj cela ravnina od Lipice do St. Stefana lastnina barona Helldorfa, kjer je on po svojih uradnih starihvalov vse Slovence. Kdor ni plesal kot je piskal baron, ni dobil ne drv, ne stelje, ne dil. Ta baronov pašalik sem pred nekaj časom prepotoval. V Lipici je zaprta šola, ki je bila itak slabo obiskovana. V nji so bili skoraj sami slovenski otroci, toda šola je morala biti na baronovo povelje "štrani" nemška; zadnji njen učitelj je bil strasten Nemec, ki je za denar blatil Slovence v nemških listih. Na Rudo sem prišel ves poten, hotel sem se pokrepčati, toda smola: vsi Rudjani so menda postali abstinenti in zato so vse "oštarje" kot nepotrebne zaprte. Tam sem izvedel fino stvar. Stari nemurji ne poznajo še novega časa in mislijo, da so še oni komandanti. Največji nemurjski možganež je tu Rošar. Ker ima dovolj lastnih zemljišč in navrh še veliko njih v najemu od barona, zato je uprava baronovih posestev prav storila, da mu je vzela eno njivo in dala bolj potrebnemu načinu. V svoji močestnosti pa se Rošar za sklep uprave ni zmenil, je zoral in zasejal oves v to njivo. In sedaj, ko je krasen oves dorastel, je po pravici in poštenju žel to njivo novi njen najemnik, pa ne Rošar. Rošar seve sedaj bruhla iz sebe ogenj in žeplo, pravi, da bo vzel tri advokate; ni pa se obnemogel jezi smejmo. Z Rude sem jo udaril proti Grebinju. Tam je menda sedaj vse "deutsch", čeravno je bilo takrat, ko so se bližali pri lanskem ofenzivi naši vojaki Grebinju, vse slovensko. Saj so to zatrjevali takratnemu p. frančiškanku Grebinjčani sami z vzdignjenimi rokami, proseč, da bi bil njih priprošnjik. Ker pa so Grebinjčani v večini sedaj veliki Nemci, ne trpijo zato slovenskih napisov in so z blatom omietali deske s slovenskim napisom: "Uprava baronovih posestev." Našinci bi morali to umazano tablo pokazati pri priložnosti plebiscitni komisiji. To bi bila dobra reklama za našo stvar. Jugoslavija je svoje opravila z Mariborom itd., bo tudi z grebinjskim gnezdom napravila obznanje. Vsi vemo, da pravih Nemcev v Grebinju ni, Herzog in

Loidl pa sta privandrance. Z Grebinja sem zasakal k "südslavischen Obermaacherju" župniku v Klostru. Ta mi je razkazal, kako "pobožni" so bili folksveroveci v njegovem farovžu, na stopnicah visi dolga vrsta starih razglednic. Kjer pa je bil kakšen duhovno ali škof naslikan (celo dunajskemu nadškofu niso prizanesli po njih načelu "Pfaff ist Pfaff"), so mu glavo razrezali, to se je zgodilo župniku Treiberju, pesniku Gregorčiču in budejovškemu škofu; v škofovi sobi je hotel folksverovec streljati v krasne in velike podobe Marijine, in ko so mu to drugi zabranili, je ustrelil v omaro Marijine podobe, sliko pa udaril s stolom. Prav "junasko in pobožno" opravilo, kaj! Župnik te reči razlaga številnim obiskovalcem Klostra, vsak na to odgovarja: pač nemška kultura, in kateri obiskovalec celo pri tem pljune na tla. Da, takšni nemški kulturovnosi zatrjujejo, da bo pri njih katoliška vera v zaščiti. Falot! In sedaj "marsiren, mars!" proti nemurjski trdnjavi Vovbre. Iz ust Vovbrijanov samih sem slišal pred več leti, da niso kaj pridali. In ker je tam toliko ljudi, ki ne poznajo, kaj je moje in kaj je tvoje, zato so skoraj vsi za Nemško Avstrijo, radi bi nas koroške Slovence tudi ukradli ter vrgli v nemški koš. Da se to ne zgodi, za to bo skrbel, da se jako probujena vovbrska okolica. Z Vovbre k Andreas Hoferju pd. Mežnarju v St. Stean je samo skok. Ja Lipej, ti kot sin zavednega slovenskega očeta, ki je bil vselej v prejšnjih časih kot vodilni mož naš narodnjak, si daleč se pozabil in si postal janičar. Ali ti ni sram? Iz spoštovanja do tvoje očeta smo Slovenci pred leti v tvoji gostilni napravljali slovenska zborovanja, disal ti je takrat denar slovenskih ljudi, in sedaj, ti prodana, izdajalska duša, kako si samega sebe prodal, hočeš za denar v nekretno spraviti druge Slovence in za to sramotno delo kot Judeža daš zlorabiti ime poštenega, pristnega Nemca in pobožnega Tirolca Andreja Hoferja, ti, ki si bil komandant brezbožnih folksverovcev!

Rad bi zvedel za rojaka FRANKA RUPERA. Doma je iz Dolenje Žetne, podomače Gošarjev. Ako kdo izmed rojakov ve za njegov naslov, ga prosim, da mi ga pošlje, ako pa sam čita ta oglas, ga prosim, da mi piše, ker mu imam več važnih stvari poročati iz stare domovine. Preje je bival na Unity Station, Pa., R. F. D. 1, Box 1, sedaj pa ne vem, kje se nahaja. — Frank P. Potochnik, P. O. Box 135, Gray, Pa. (17-18-9)

Dr. Koler
SLOVENSKE ZDRAVNIK
638 Penn Ave. Pittsburgh, Pa.

Dr. Koler je najstarejši slovenski zdravnik, specializirani v Pittsburghu, ki ima 25-letno prakso v zdravljenju vseh možnih bolezni. Zastrupljenosti krvi, zdravljenju s glavo, ki ga je izumel dr. prof. Erlich. Če imate mogoče ali morda po telesu v grlu, ispadanje las, bolečine v kosteh, vidite in iščite vam bom kri. Ne čakajte, kar ta bo lepo in zdravo. Vse morda solenosti zdravijo po e-krajski metodi. Katero hitro opazite da vam preneha zdravlje, ne čakajte, temveč pridite in jaz vam za bom soproj povrnil. Hydrosol ali vodno kloro zdravim v 24 urah in skoraj brez zdravila. Bolniški mahurja, ki povzročijo bolečine v križu in hrbtu in včasih tudi pri puščanju vode, zdravim s gotovostjo. Revmatisem, trganje, bolečine o tekle, srbečice, škroče in druge kožne bolezni, ki nastanejo vsled nečiste krvi zdravim v kratkem času ni potrebno khati. Uradne ure: vsak dan od 8. ure jutro do 5. večer; v petkih od 8. jutro do 5. popoldne; ob nedeljah od 10. jutro do 5. popoldne.

Grozdje sveže!

V par dnevih ga zamorete dobiti naravnost iz Kalifornije. Odpošljamo samo 100 železniške vozove od 12 do 15 ton. Naš ravnatelj gosp. Kučič se sedaj nahaja v Kaliforniji in osebno vodi nakup ter pošiljatelj, Mi imamo vsak dan nekoliko vagonov na poti in vsled tega je mogoče tekom nekaj dni dobiti grozdje v popolnem redu v vsakem mestu Amerike.

Grozdje suho, importirano!

Pošiljamo ga kot prej iz New Yorka po znižanih cenah: 100 funtov prvotnega za \$22, drugotnega za \$20. Na debelo posebne cene. Pišite ali pridite osebno na:

DALM. CALIFORNIAN GRAPE CO.
66 CORTLANDT STREET NEW YORK CITY

KRETANJE PARNIKOV

KEDAJ PREBLIŽNO ODPLUJEJO 13 NEW YORKA.		
RYNDAM	22. sept.	Boulogne
ROCHAMBEAU	23. sept.	Havre
LAFAYETTE	24. sept.	Havre
COLUMBIA	25. sept.	Trat
MAURETANIA	26. sept.	Cherbourg
LA SAVOIE	1. okt.	Havre
PHILADELPHIA	2. okt.	Cherbourg
REGINA	3. okt.	Genoa
FRANCE	6. okt.	Havre
ARGENTINA	7. okt.	Trat
NEW YORK	9. okt.	Cherbourg
AQUITANIA	12. okt.	Cherbourg
LA TOURAINE	12. okt.	Havre
LA LORRAINE	15. okt.	Havre
LAFAYETTE	23. okt.	Havre
ROCHAMBEAU	28. okt.	Havre
MAURETANIA	30. okt.	Havre
LA SAVOIE	30. okt.	Genoa
RE. d'ITALIA	30. okt.	Cherbourg
AQUITANIA	2. nov.	Cherbourg
PRES. WILSON	3. novembra	Trat
PESARO	6. nov.	Genoa
IMPERATOR	11. nov.	Cherbourg
REGINA	4. dec.	Genoa

Glede cen za vožnje na vse druge pojasniti, obrnite se na tvrdko.

FRANK SAKSER
82 Cortlandt St. New York

French Line

CAMPAGNE GENERALE TRANSATLANTIQUE
V JUGOSLAVIJO PREKO HAVRE

ROCHAMBEAU	23. septembra
LEOPOLDINA	25. septembra
TOURNAINE	28. septembra

Hitri parniki s štiriimi in dvema vlakoma.

Posebni zastopnik jugoslovanske vlade bo pričakal potnike ob prihodu naših parnikov v Havru ter jih točno odpremlj, kamor so namenjeni.

Parniki Francoske črte so transportirali tekom vojne na tipično čehoslovakiških vojakov brez vse nagradice.

Za šifkarto in cene vprašajte v DRUŽBINO PISARNI, 19 State St., N. Y. C.

ali pa pri lokalnih agentih.

LLOYD SABAUDO

3 State Street New York
Prihodnji odplutje iz New Yorka parnik na 2 vijaka RE d'ITALIA 30. oktobra

Izdajajo se direktni vozi iz N.Y. do vseh glavnih mest v Jugoslaviji. Brezplačno vino potnikom 3. razreda.

Cosulich črta

Direktno potovanje v Dubrovnik (Gravosa) in Trst.

BELVEDERE 18. septembra
2. razred, \$200 - 3. razred, \$100 in \$5. davka.

COLUMBIA 30. septembra
Potom listov, izdanih za vse kraje v Jugoslaviji in Srbiji.

Razkožne ugodnosti prvega, drugega in tretjega razreda. Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno vino.

PHELPS BROTHERS & CO.
Passenger Department
4 West Street New York

SUHO GROZDJE

importirano iz starega kraja
22 centov funt.

Bokrs 50 funtov \$11.00
Posebne cene na veliko.

BALKAN IMPORTING CO
61-63 Cherry Street
New York, N. Y.

z naročilom pošljite \$3. v naprej

Doctor Moy

je uspešno zdravil na duhu, bojazni, trajevno strpnost, padavice ter arčne, jetrne, ledene ali pljučne bolezni, bolečine v šč. lodi, bolečine v prsih, vnete oči, nogo, roke ali križ, otekline, revmatizem, kožne bolezni, ispušanje, ogre, celotost, možke in ženske bolezni, slabe kri, brez operacije v najkrajšem času po najnižji ceni. Poskušajte in se prepričajte.

DOCTOR JIN FUZY MOY
308 Grant Street Pittsburgh, Pa.

Uradne ure: ob delavnih, od 9. dopoldne ob nedeljah in praznikih: od 9. dopoldne do 5. večer.

dr. Jin F. Moynihan

308 Grant Street Pittsburgh, Pa.

Uradne ure: ob delavnih, od 9. dopoldne ob nedeljah in praznikih: od 9. dopoldne do 5. večer.

dr. Jin F. Moynihan

308 Grant Street Pittsburgh, Pa.

Uradne ure: ob delavnih, od 9. dopoldne ob nedeljah in praznikih: od 9. dopoldne do 5. večer.

dr. Jin F. Moynihan

308 Grant Street Pittsburgh, Pa.

Uradne ure: ob delavnih, od 9. dopoldne ob nedeljah in praznikih: od 9. dopoldne do 5. večer.

dr. Jin F. Moynihan

Zastopniki "Glas Naroda"

kateri so pooblašeni pobirati naročnine za dnevnik "Glas Naroda". Vsa zastopnika izda potrdilo za svoto, katero je prejel in jih rojakom pripomočimo.

Naročnina za "Glas Naroda" je: Za celo leto \$6.00; za pol leta \$3.00; za štiri mesece \$2.00; za četrt leta \$1.50.

San Francisco, Cal.: Jacob Lovšin.

Denver, Colo.: Frank Škrabec.

Pueblo, Colo.: Peter Cullig, John Germ, Frank Janesh in A. Kochevar.

Salida, Colo.: Louis Costello.

Somerset, Colo.: Math. Kernelj.

Indianapolis, Ind.: Alois Rudman.

Clinton, Ind.: Lambert Bolskar.

Aurora, Ill.: J. Verbič, 635 Aurora Avenue.

Chicago, Ill.: Joseph Bostli, Joseph Bilsh in Joseph Bevdli.

Joliet, Ill.: Frank Bambich, Frank Laurich in John Zalest.

Mascoutah, Ill.: Frank Augustin.

La Salle, Ill.: Matija Komp.

North Chicago, Ill.: Anton Kobal in Math. Ogrin.

South Chicago, Ill.: Frank Černe.

Springfield, Ill.: Matija Barborič.

Waukegan, Ill.: Frank Petkovšek.

Franklin, Kansas: Frank Leskovic.

Frontenac, Kansas: Rok Firm.

Ringo, Kansas: Mike Pencil.

Kitzmillier, Md.: Frank Vodopivec.

Chisholm, Minn.: Frank Govže.

Calumet, Mich.: M. F. Kobe in Pavel Schalta.

Eveleth, Minn.: Louis Govže.

Gilbert, Minn.: L. Vesel.

Hibbing, Minn.: Ivan Porše.

Virginia, Minn.: Frank Hrovatich.

Ely, Minn.: Frank Govže in Joseph J. Peshel.

St. Louis, Mo.: Mike Grabrian.

Great Falls, Montana: Math. Urih.

Klein, Montana: Gregor Zoben.

Gowanda, N. Y.: Karl Sterniša.

Little Falls, N. Y.: Frank Masle.

Barberton, Ohio: Frank Prje in Alb. Poljanec.

Collinwood, Ohio: Math. Slapnik.

Cleveland, Ohio: Frank Sakser, Charles Karlinger, in Jakob Benik.

Lorain, Ohio: Louis Balant, J. Kumbe in M. Ostanek.

Niles, Ohio: Frank Kogovšek.

Youngstown, Ohio: Anton Kikelj.

Oregon City, Oregon: M. Justin.

Alleghany, Pa.: M. Klarich.

Ambridge, Pa.: Frank Jaklo.

Bessemer, Pa.: Louis Hribar.

Broughton, Pa.: Anton Ipavec.

Burdine, Pa.: John Demšar.

Conemaugh, Pa.: Ivan Pak in Vld Rovansk.

Claridge, Pa.: Anton Jerina in Anton Kosoglov.

Dunlo, Pa.: Anton Oshaben.

Export, Pa.: Louis Supenčič.

Forest City, Pa.: Mat. Kamln.

Farrell, Pa.: Jerry Okorn.

Imperial, Pa.: Valentine Petermel.

Greensburg, Pa.: Frank Novak.

Irwin, Pa.: Mike Pavšek.

Johnstown, Pa.: Frank Gabrenja in John Polanc.

Luzerne, Pa.: Anton Osolnik.